

Напередодні Нового року Голова Верховної Ради України Володимир РИБАК підбив підсумки роботи парламенту й оцінив ситуацію в державі, окреслив її перспективи

Шлях до єднання*

4 **Завершується 2013 рік. Через тиждень Україна перетне його рубіж, згадуючи успіхи й негаразди та вдвляючись у контури 2014 року. Для багатьох українців останній тиждень 2013-го назавжди запам'ятається відсутністю традиційної передноворічної атмосфери та відчуття довгоочікуваної різдвяної казки. Столиці України навіть довелося відмовитися від традиційної новорічної ялинки та різдвяних ярмарків у центрі міста через протест Євромайдану.**

Події грудня розхитали Україну, як човен у морі, винесли її на перші шпальти газет, а кадри з Майдану відкривали топ-новини на телеканалах в усьому світі. У міжнародних коментарях, в аналітичних розробках міжнародних мозкових центрів знову залунала тривожна тема загрози можливого розколу української держави та імовірних геополітичних наслідків такої катастрофи для Європи.

Із наближенням Нового року намітилися перші ознаки поступового виходу України з грудневої політичної кризи. У своєму інтерв'ю українським телеканалам Президент Віктор Янукович оцінив відновлення роботи Верховної Ради як перше свідчення початку виходу з кризи. Продовжуючи думку Глави держави, слід, на жаль, визнати й той факт, що Україна також «завдячує» парламенту непрогнозованим розвитком перших протестів та їх загостренням до рівня політичної кризи. Точніше, його окремим політичним лідерам, які використали енергію студентських та молодіжних виступів «за європейську інтеграцію України» у своїх егоїстичних політичних цілях.

На національному круглому столі за участю Президента України Віктора Януковича природа та причини Євромайдану вже були детально та глибоко проаналізовані. Чимало було та ще буде сказано правильних слів про можливі шляхи виведення країни з кризового стану, про нагальні кроки угамування псевдореволюційних настроїв у певній частині суспільства, про стримування деструктивних політичних сил від штучного розколу країни. Як керівник парламенту, поділюсь власними висновками щодо деяких важливих уроків грудневого протистояння та масових виступів людей в столиці та інших центрах України.

По-перше, бурхливі події грудня наочно показали всій країні, та й усьому світові, що приводом для потрясіння такого масштабу в Україні обрана далека від щоденних, нагальних потреб населення віддалена геополітична стратегія держави, яка, до речі, не зазнала змін. У цьому контексті скажу, що тільки політична воля та зрілий реалізм, продемонстровані Президентом України Віктором Януковичем у Вільносі та Москві, врятували країну від неминучого економічного колапсу та подальших політичних землетрусів.

По-друге, як публічний політик, вважаю, що серйозних коректив у нашій державі вимагає вся система комунікації влади з народом.

Вона має стати нарешті відвертою, правдивою та переконливою. Реальним поштовхом для виступів молоді на Майдані фактично послужило нерозуміння населенням дій влади, його невинуватою завищені владою очікування, що, мовляв, вже завтра будемо жити «як європейці». На жаль, ми не змогли представити населенню ясну та зрозумілу картину переваг та ризиків на шляху до інтеграції нашої економіки до ЄС. Якщо бути відвертим, чимала, Майдан Незалежності, 23 грудня 2013 року

*Голос України. — 2013. — 21 грудня.

а може, й головна провина у цій інформаційній плутанині належить передусім парламентським полум'ям «златоустам». Саме Верховна Рада, як головний політичний дискусійний майданчик, мала би стати центром серйозної та обґрунтованої розмови з виборцями та з громадянським суспільством про реальності політичної асоціації України з Євросоюзом, перспективні вигоди та потенційні втрати економіки від укладення угоди про глибоку зону вільної торгівлі з ЄС. Замість цього з парламентської трибуни місяцями тривали лобістські заклики та популістські заклинання про нашу «природну європейськість».

Третій урок, який ми повинні винести з нинішньої ситуації в країні, полягає в тому, що чимало публічних, обраних людьми політиків різних рівнів у спотвореному вигляді розуміють свою місію, як лідерів. На мою думку, справжній політик мусить бути лідером у системному розв'язанні повсякденних, болючих для суспільства проблем, а не у виведенні колон на майдани. Якби політичні партії та депутати з таким завзяттям віддавали би усіх себе роботі в радах усіх рівнів, на майданах не грілися би навколо вогнищ невдоволені своїм життям люди та не били б у металеві діжки розгублені студенти. Політики, не здатні вгамувати власні амбіції та досягти компромісу, приречені на коротке політичне життя.

У цьому зв'язку можна лише порадити всім українським депутатам (а їх понад 225 тисяч у радах різного рівня) не брати приклад зі своїх колег у Верховній Раді, які на час політичної кризи паралізували парламент.

На фоні кризового розвитку подій повністю був зупинений процес розробки та прийняття ключових законопроектів. Зокрема, під загрозою опинилася доля державного бюджету України на 2014 рік, пакета важливих законопроектів соціально-економічного спрямування, прийняття законів, що забезпечують створення нових робочих місць, збільшення соціальної допомоги населенню. Відкладено розгляд важливих законопроектів, які згідно з Національним планом дій Президента мають вдосконалити законодавство про місцеве самоврядування. Це, зокрема, проекти законів «Про органи самоорганізації населення» в новій редакції, «Про співробітництво територіальних громад», «Про право територіальних громад на об'єднання», «Про місцевий референдум», «Про службу в органах місцевого самоврядування». Загалом до остаточного розгляду в парламенті повністю підготовлено понад 750 важливих для суспільства законопроектів. Замість їх розгляду та прийняття опозиційні члени парламенту взяли «кризові канікули».

До того ж, парламентарії навіть не помітили першу річницю своєї роботи, власний ювілей, який можна визнати дуже повчальним з професійної точки зору. Так, 12 грудня цього року була пройдена п'ята частина дистанції каденції цього парламенту. Період «політичного учнівства» для депутатів сьомого скликання завершився.

Люди в Україні очікують щоденної змістовної та системної законодавчої роботи, яка згодом позитивно позначатиметься на житті населення країни. Отже, електоральний тиск на депутатський корпус наростає і це плідно впливає на почуття відповідальності та конструктивізм у законотворчій роботі парламенту. Наприклад, Верховній Раді вдалося надолужити згаяне на старті, зламати саморуйнівні тенденції на початку її роботи: подолано дві серйозні парламентські кризи, покладено край безглуздій практиці блокувань роботи, вгамовані зайві емоції. Ми успішно знайшли компромісне рішення щодо Закону про Регламент та виключили з парламентської практики «заочне голосування за того хлопця». Верховна Рада перестала бу-

ти парламентом «кнопкодавів»! Ось деякі цифри законодавчого доробку парламенту за рік.

За 62 дні роботи Верховної Ради України сьомого скликання відбулося 88 пленарних засідань, на яких прийнято рішення з 635 питань. Щодо суб'єктів права законодавчої ініціативи розглянуто 31 законопроект, поданий Президентом України, 132 – Кабінетом Міністрів України, 436 – народними депутатами України.

Це насамперед пакет з 16 законів у рамках підготовки Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Окремо нагадаю про внесення змін до Конституції України щодо повноважень Рахункової палати та посилення гарантій незалежності суддів.

Основну частину прийнятих парламентом протягом року законів становлять закони України, що регулюють державну соціальну політику. Усіх не перелічити, але назву найбільш знакові. Це закони, які підсилюють соціальний захист учасників бойових дій та інвалідів війни, погашають заборгованість державних підприємств вугільної галузі перед Фондом соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань; поліпшено також законодавство щодо призначення та індексації пенсій та соціального захисту бездомних осіб. Парламент затвердив широку Загальнодержавну соціальну програму поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014–2018 роки. Верховна Рада також прийняла цілий пакет законів, які стосуються захисту прав та інтересів дітей. Наприклад, підсилено захист прав дітей під опікою та збільшено матеріальну підтримку сімей з такими дітьми; зміцнено також державну соціальну допомогу для дітей-інвалідів, покинчено з бюрократією при отриманні державної допомоги при народженні дитини, призначенні пенсій батькам, які виховали п'ятеро і більше дітей.

Не може не згадати дуже важливий блок прийнятого законодавства, який допоможе серйозно оздоровити сферу господарської діяльності та бізнесу. Насамперед Верховна Рада прийняла закон, який вдосконалив реалізацію державної антикорупційної політики. Ним внесені зміни до 25 законодавчих актів України, що дасть можливість ефективніше боротися з проявами корупції.

У новій редакції введено дев'ять законів та чотири – прийнято в рамках ухвалення рішень Президента України, зокрема про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України, про Митний тариф України та про засади функціонування ринку електричної енергії України.

Хочу окремо відзначити дуже важливу сферу діяльності Верховної Ради України, яка має підкреслено публічний та прозорий характер. Протягом сьомого скли-

Маріївський парк,
23 грудня 2013 року

канья Верховна Рада провела 11 парламентських слухань та 11 годин запитань до уряду. Крім того, в комітетах проведено 21 слухання з найактуальніших соціально-економічних та правових питань, а також понад 150 конференцій, семінарів, круглих столів тощо.

Здавалось би, що парламент сьомого скликання нарешті надійно став на рейки професійної роботи і впевнено йшов до продуктивного завершення року. Грудневі події, на жаль, перекреслили цю обнадійливу картину. У чому причина такого «зриву», чим пояснити, що переважна частина депутатського корпусу була втягнута у вир політичних амбіцій опозиційних фракцій та їх лідерів? Відповідь однозначна: жадова до влади політиків, які марять президентською булавою і «зірвалися» у фальстарт власної президентської кампанії. Груднева криза в Україні дала ще один показовий приклад, як невгамовні амбіції політиків можуть довести цілу країну до краю прірви, розмінюючи інтереси нації та держави на власні акції.

У такій обстановці багатотисячний депутатський корпус України (225 тисяч політиків – депутатів рад різного рівня) мав би виступити у ролі колективного лідера у всіх регіонах та здійснити впевнені кроки для повернення країни до стабільності та нормального розвитку. Сьогодні це значною мірою залежить саме від народних депутатів, від авторитету та впливу органів самоврядування на настрої людей, їх віру у здатність влади стабілізувати наш спільний човен – Україну. Для мільйонів українських громадян в усіх регіонах депутатський корпус є уособленням державної влади, якому вони на виборах довірили захищати свої інтереси. Прийшов час всім тверезомислячим політикам підтвердити свої лідерські якості.

Найперше, чого вимагає країна сьогодні, – це знайти порозуміння з опонентами у радах, нав'язати активний діалог опозиції щодо шляхів зміцнення стабільності у своєму регіоні, своїй місцевості, своєму місті або селищі. Не менш, а може, й більш важливим є діалог публічної влади з громадою. Підсумком такого діалогу має бути відновлення повної довіри населення до влади, до обраних виборцями органів самоврядування. Люди повинні нарешті зрозуміти, що депутат – не пихатий чиновник від влади, а їх вірний союзник та довірливий представник у владі.

Лейтмотивом усієї депутатської роботи у ці та наступні дні має стати ключове слово «єднання». Ми були свідками, як у дні кризи майданні заводії-трибуни намагалися протиставити одні регіони іншим, нав'язати колективний образ якщо не ворога, то принаймні антипода українцям сходу чи заходу, півдня чи півночі. Депутатський корпус України має проявити себе політичною силою єднання, а не розмежування суспільства. У нас одна спільна Батьківщина, і ми її нікому не віддамо. Виборці у всіх регіонах країни мають чітко розуміти, що не люди малюють уявні кордони посеред України. Народ не обманути – державу рвуть на шматки так звані «лідери», які марять владою та власним князівством в Україні.

Повертаючись до природи грудневої кризи в Україні, ми маємо визнати, що її глибинною причиною є часто виправдане невдоволення громадян стандартами свого життя, соціально-економічними умовами у своєму регіоні, корупцією, низькою якістю послуг, незаслужено низьким рівнем оплати праці, пенсії та соціальної підтримки.

У цьому контексті влада у регіонах, особливо там, де помилково вважають, що тільки підписання угод миттєво перетворює Україну на Європу, має зрозуміти, що дива не буває! Щоб зробити Україну європейською, треба щодня і роками створювати Європу в Україні.

Відозвами та закличками обласних, районних та міських рад асоціації та членства в Європейському Союзі не набудеш! Так само лозунгами зарплату та пенсії людям не піднімеш. Отже, час робити буденні справи для людей: будувати якісні дороги, поліпшувати матеріально-технічну базу шкіл та дитячих садків, дбати про стан лікарень та

Верховна Рада, 20 грудня 2013 року

системи екстреної медичної допомоги, навести чистоту та порядок на вулицях наших міст і сіл, сприяти малому та середньому бізнесу, які є головним генератором робочих місць, захищати його від корупційних зазіхань.

Образно кажучи, прийшов час «генерального прибирання» в країні.

Чим скоріше депутатський корпус та Верховна Рада повернуться до неухильного виконання своїх конституційних обов'язків, тим скоріше Україна увійде в русло нормального, спокійного життя. Тим більше у неї шансів на подальший розвиток та європейське майбутнє.

Голова Верховної Ради України
Володимир РИБАК.

Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.